

ПЛАТФОРМА 7

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ПОЛІТИЧНІЙ КОРУПЦІЇ

УДК 343.35

Баранецька О. В.
*к.е.н., доцент кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань
Тернопільський національний економічний університет*

ЗАКОНОДАВЧА ПІДТРИМКА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Однією із вагомих проблем життєдіяльності української нації є корупція. Корупційні прояви на всіх щаблях влади підривають інтерес міжнародної спільноти та виставляють країну в образі ненадійного стратегічного партнера.

З метою реалізації стратегії сталого розвитку, підвищення довіри до судової та правоохоронної систем, підвищення інвестиційної привабливості України органам влади варто зосереджуватися на проведенні ефективної антикорупційної політики. Тому тематика протидії корупції в Україні на разі займає статус високого пріоритету в державній політиці та виступає предметом дослідження суб'єктів різноманітних сфер діяльності. Враховуючи те, що корупційна діяльність є вагомою перешкодою на шляху подальших демократичних процесів та втілення реформ, визначених пріоритетними для досягнення економічного піднесення, стабільності та сталого розвитку нашої держави, політичному істеблішменту варто зосередитися на реалізації послідовних, спланованих і скоординованих заходів протидії корупції, що мають мати законодавче підґрунтя.

Наразі Верховною Радою України ухвалено ряд законів, які сприяють реалізації антикорупційної політики (рис. 1), яка має на меті мінімізацію рівня корупції в Україні, зменшення втрат державної казни та бізнесових структур через корупційну діяльність, зміцнення рейтингів України на міжнародному рівні.

Перш за все варто зауважити, що досі триває люстрація в органах державної влади (відповідно до Закону України «Про очищення влади» від 16 вересня 2014 року № 1682-VII).

Законодавча база України у сфері подолання корупції	
Закон України "Про Національне антикорупційне бюро" від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII	визначено правові основи організації та діяльності Національного антикорупційного бюро
Закон України "Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки" від 14 жовтня 2014 року № 1699-VII	передбачено комплекс першочергових заходів, спрямованих на запобігання корупції в Україні та створення передумов для подальших антикорупційних реформ
Закон України "Про запобігання корупції" від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII	передбачено утворення окремого незалежного превентивного антикорупційного органу – Національного агентства з питань запобігання корупції (центральний орган виконавчої влади із спеціальним статусом)
Закон України "Про прокуратуру" від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII	визначає правові засади організації і діяльності прокуратури та прокурорського самоврядування, передбачає приведення їх у відповідність із міжнародними стандартами, позбавляє прокуратуру надмірних повноважень щодо здійснення нагляду за додержанням законів (загальної нагляду)
Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування органів внутрішніх справ" від 12 лютого 2015 року № 193-VIII	спрямованій на оптимізацію структури органів внутрішніх справ, розмежування та усунення дублювання їх повноважень, позбавлення підрозділів органів внутрішніх справ невластивих їм функцій
Закон України "Про Національну поліцію" від 2 лютого 2015 року № 380-VIII	створення Національної поліції – органу виконавчої влади, який служать спільно і призначений для охорони прав та свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного порядку і громадської безпеки
Закон України "Про Державне бюро розслідувань" від 12 листопада 2015 року № 794-VIII	започатковує процес, коли слідство прокуратура вже не здійснюватиме, а лише представлятиме інтереси держави у суді
Закон України "Про пробачення" від 5 лютого 2015 року № 160-VIII	створюється система пробачення як комплексу наглядових та соціально-виховних заходів, які застосовуються за рішенням суду і відповідно до закону до осіб, що притягаються або вже притягнуті до кримінальної відповідальності
Закон України "Про відкритість використання публічних коштів" від 11 лютого 2015 року № 183-VIII	визначаються умови й порядок забезпечення доступу до інформації про використання публічних коштів
Закон України "Про Державну службу" від 10 грудня 2015 року № 889-VIII	передбачає реформу державного управління, яка повинна мінімізувати корупцію в органах влади та забезпечити добробут, здоров'я та безпеку громадян України
Закон України "Про Національне агентство з питань виключення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів" від 10 листопада 2015 року № 772-VIII	передбачає механізми розшуку активів, які підлягають арешту, їх повернення й управління арештованими активами, а також визначення правових основ організації та діяльності окремого незалежного органу – Національного агентства з питань виключення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів

Рис. 1. Закони у сфері запобігання корупції

З метою розвитку та вдосконалення законодавства щодо подолання корупції Верховною Радою України ухвалено такі закони: Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII, Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки» від 14 жовтня 2014 року № 1699-VII, Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII, Закон України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування органів внутрішніх справ» від 12 лютого 2015 року № 193-VIII, Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року № 580-VIII, Закон України «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 року № 794-VIII, Закон України «Про пробацію» від 5 лютого 2015 року № 160-VIII, Закон України «Про відкритість використання публічних коштів» від 11 лютого 2015 року № 183-VIII, Закон України «Про Державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII, Закон України «Про Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» від 10 листопада 2015 року № 772-VIII та інші.

Окрім цього зосереджено увагу на втілення реформ: 1) державного управління, яка покликана зменшувати рівень корупції в органах влади. Визначена концепція державного управління має на меті служити інтересам громадян, забезпечувати їх добробут та безпеку; 2) управління державною власністю, метою якої є підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки, досягнення публічного та комплексного процесу приватизації.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 травня 2015 року № 662-р схвалено Стратегію підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки.

Триває робота щодо удосконалення системи державних закупівель, електронізації її процесу задля зменшення корупції у цій сфері. 12 лютого 2015 року відбулася презентація пілотної системи електронних державних закупівель під назвою ProZorro. Перші закупівлі здійснено Міністерством юстиції України, Міністерством оборони України, Державним управлінням справами та НАЕК «Енергоатом». Система побудована таким чином, щоб забезпечити прозорість процесу державних закупівель. Електронна система сприяє підвищенню довіри бізнесу [1].

Таким чином, корупція як негативне антисоціальне явище гальмує еволюцію економічної та правової систем, унеможливаючи при цьому наближення України до передових світових показників рівня життя. В умовах сьогодення значна увага приділяється антикорупційній політиці та її законодавчій підтримці, впровадженню нових антикорупційних механізмів, що сприятиме успішній реалізації нової Антикорупційної стратегії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2016 році». – К.: НІСД, 2016. – 688 с.